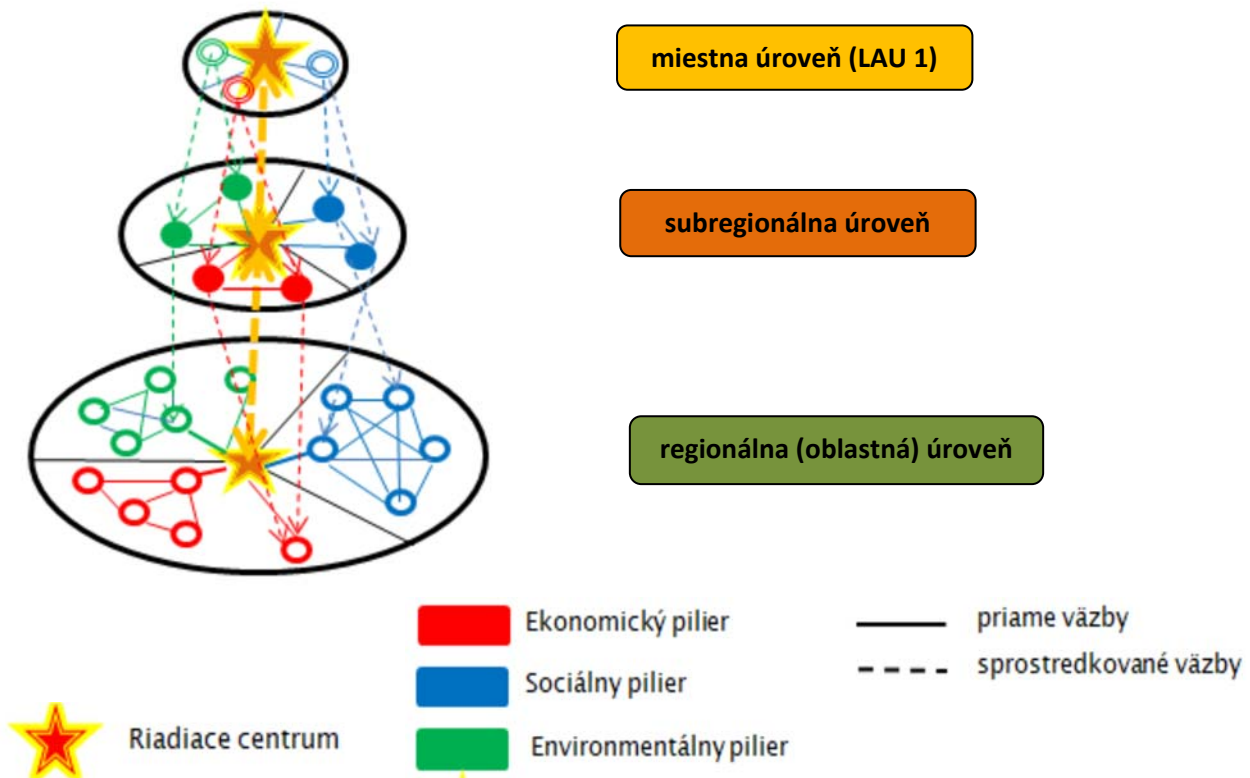

Model integrovanej viac úrovňovej správy územia

Donútia nás nové pravidlá a podmienky kohéznej politiky opustiť neúčinný sektorový systém podpory a prejdeme konečne na **integrováný – subsidiárny systém riadenia regionálneho rozvoja?**

Schéma viacúrovňového systému riadenia regionálneho rozvoja

Zdroj: Katedra regionalistiky a rozvoja vidieka SPU Nitra a vlastné úpravy

Na princípe subsidiarity je na každej úrovni možné riešiť iné efektívne konkrétne úlohy.

Na **miestnej úrovni** sú to vlastne kompetencie miestnej samosprávy, ktoré sa dajú efektívne riešiť v o vzťahu mesto – vidiek. V podstate, vzhľadom k potrebe štatistických údajov pri plánovaní je možné za takúto základnú jednotku považovať v súčasnosti okres. Problémom je, že tieto jednotky nie sú medzi sebou navzájom porovnateľné, vzhľadom k reforme verejnej správy z roku 1996. Na jednej strane vzniklo mnoho malých okresov a na druhej strane ostali niektoré okresy nerozdelené a pozostávajú z viacerých centier (napr. okresy Levice, Rimavská Sobota...). Aby sme mali základné plánovacie jednotky navzájom porovnateľné je potrebné dokončiť proces návratu k malým okresom.

Na **subregionálnej úrovni** sú to niektoré zlúčené (zmiešané) kompetencie štátnej správy a regionálnej samosprávy. Jedná sa predovšetkým o regionálny trh práce, odborné vzdelávanie podpora podnikania a rozvoja cestovného ruchu.

Regionálna úroveň je vhodná hlavne na zabezpečenie dopravnej dostupnosti, zavedenie integrovanej verejnej dopravy, komplexný manažment vôd, ochranu prírody a krajiny a na zabezpečenie vyšších verejných služieb.

Ak si ten subsidiárny model zobrazíme priestorovo, zistíme, že **ani na miestnej a ani na subregionálnej úrovni nemáme kompetentné výkonné orgány verejnej moci**. Regionálnu politiku tu môžeme teda realizovať len prostredníctvom verejno-súkromných partnerstiev, teda aplikáciu osvedčeného

princípu LEADER. Všetci partneri - verejný, súkromný a občiansky sektor spoločne vypracujú stratégiu rozvoja svojho územia a rozhodujú o podpore projektov v súlade s napĺňaním cieľov stratégie.

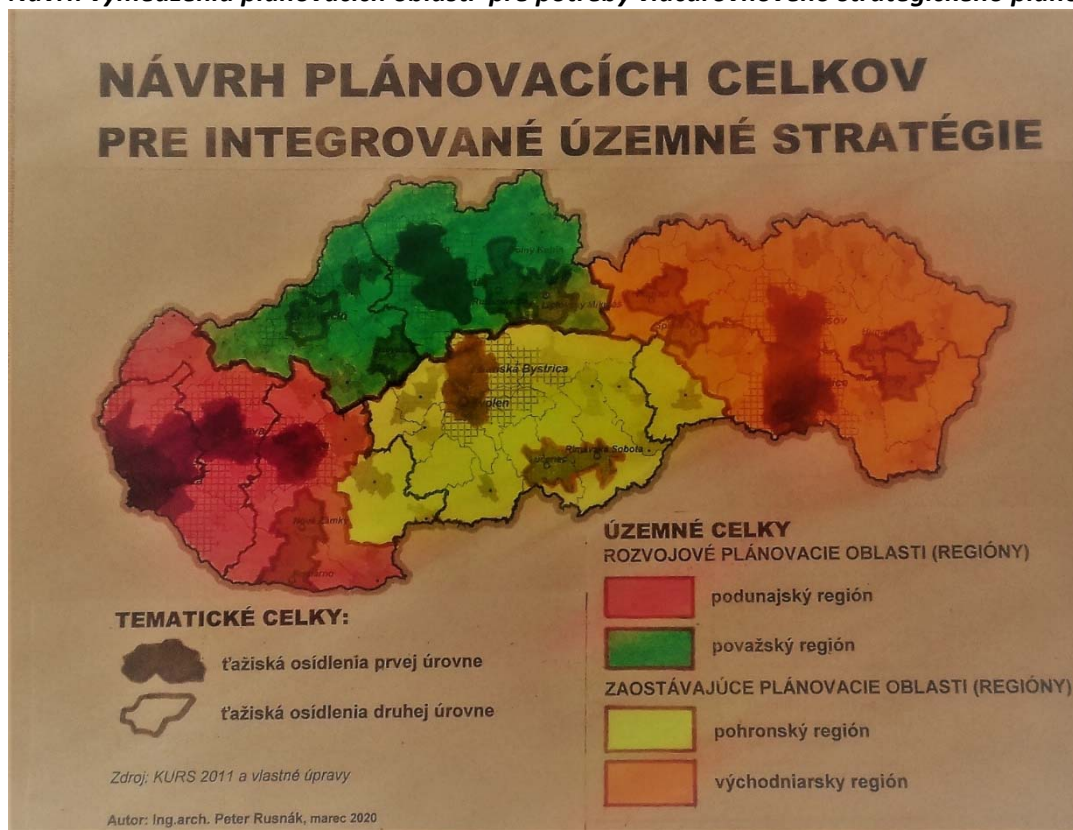
Okrem rozvoja vidieka prostredníctvom miestnych akčných skupín sa obdobný model, mierne skorigovaný, realizuje aj v rámci najmenej rozvinutých okresov.

V rámci subregiónov by výborne mohli verejno-súkromné partnerstvá, po legislatívnej úprave, suplovať regionálne rozvojové agentúry a oblastné organizácie cestovného ruchu spolu aj s regionálnymi podpornými a poradenskými centrami podnikania, ktoré by mohli vytvoriť spoločnú Integrovanú rozvojovú agentúru. Alternatívou je, žeby partnerstvá v tejto úrovni v procese plánovania nahradili územné pracovné skupiny na VÚC a v rámci implementácie samotný VÚC.

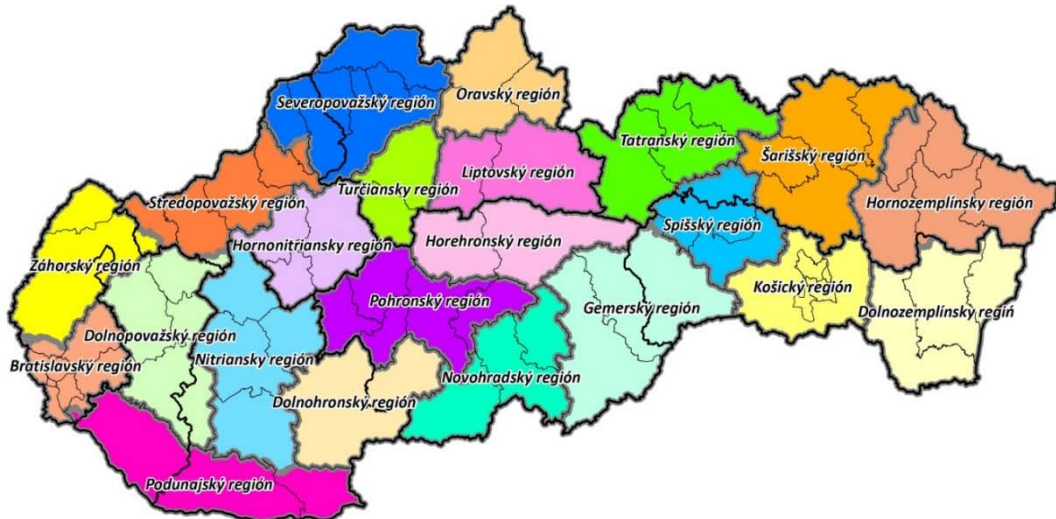
Na oblastnej úrovni nemáme v súčasnosti takisto žiadne orgány verejnej správy a preto je tiež potrebné zriadiť oblastné verejno-súkromné partnerstvá s výkonnými implementačnými štruktúrami. Alternatívou je, že v tejto úrovni sa zriadi nová regionálna samospráva.

Priestorový model integrovanej viac úrovňovej – subsidiárnej správy územia

Návrh vymedzenia plánovacích oblastí pre potreby viacúrovňového strategického plánovania:

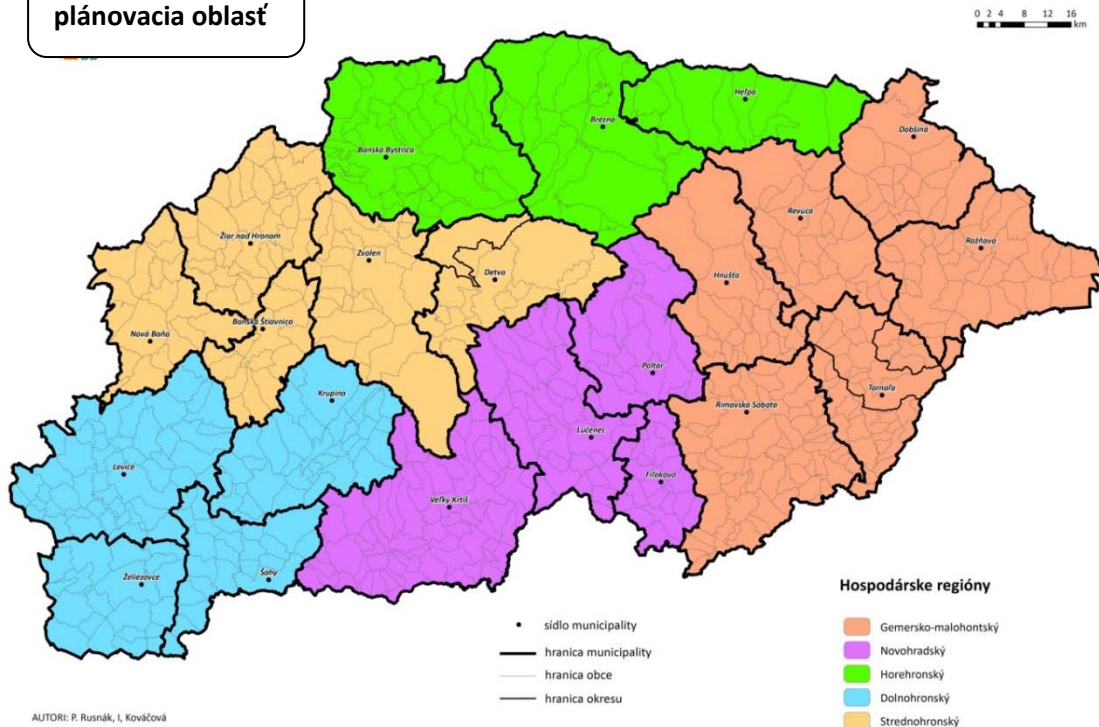
Návrh vymedzenia subregiónov v rámci viacúrovňového riadenia regionálneho rozvoja:

Zdroj: Ministerstvo hospodárstva – Rajonizácia CR a vlastné úpravy

Optimálny priestorový model štruktúr miestneho rozvoja po subregiónoch v Pohronskej oblasti:

**Pohronská
plánovacia oblasť**

AUTORI: P. Rusnák, I. Kováčová

Zdroj: vlastné spracovanie

Špecifickou priestorovou štruktúrou strategického plánovania udržateľného mestského rozvoja sú **ťažiská osídlenia I. a II. kategórie**. Sú to samostatné priestorové štruktúry v súlade s Konceptiou územného rozvoja Slovenska. Vzhľadom k navrhovaným plánovacím oblastiam, ktoré by mali byť zároveň spádovými a atraktívnymi územiaми ťažisk osídlenia I. kategórie, sú navrhnuté len 4:

- Bratislava – Trnava – Nitra
- Žilina – Martin
- Banská Bystrica – Zvolen
- Prešov – Košice

Otázka formovania ťažísk osídlenia II. kategórie je otvorená a bude výrazne ovplyvnená výhľadovým demografickým vývojom, záujmom miest a ich úrovňou priestorových a funkčných väzieb a vzťahov .

Prioritnými témami zamerania stratégie udržateľného mestského rozvoja by mali byť predovšetkým spolupráca akademického a podnikateľského sektora, opatrenia voči zmene klímy, integrovaný systém MHD a integrovaný rozvoj mestských komunít.

Aj v tejto úrovni je nevyhnutné vytvoriť riadiace a výkonné štruktúry a to ako pre prípravu, tak aj implementáciu stratégií udržateľného mestského rozvoja.

Viac úrovňový systém riadenia nemôžeme vidieť len sploštene cez súčasné administratívne štruktúry. Tie, všetci predsa dobre vieme, sú nevhodne vymedzené a sú prekážkou efektívnej verejnej správy. To je dôležité hlavne z hľadiska realizácie účinnej regionálnej politiky. Tá môže priniesť, na rozdiel od doterajšej sektorovej a dopytovo orientovanej súťaže projektov, skutočný rozmach miest obcí a regiónov a teda i celej krajiny.

Záver:

Pri zavádzaní integrovaného prístupu nie je možné opierať sa len o jestvujúce administratívne jednotky, ale je nevyhnutné okrem princípu spolupráce a synergie, uplatniť aj **princíp subsidiarity**. A tomuto princípu súčasné administratívno-správne jednotky vôbec nevyhovujú.

autor: Peter Rusnák